

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

144

februari 2017

verantwoordelijke uitgever
Postbus 105 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie : Rudy Dillen

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter - secretaris - schatbewaarder - redacteur 0471-329179 rudy.dillen@telene.be
Koen De Pooter	veilingmeester - waardebeoordelingen 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	webmaster - archivaris - PDF-tijdschrift 0475-552400 frank.lippens1@skynet.be
Herwig Helsen	bibliothecaris - standhouders 0479-208820 herwig.helsen1@telenet.be

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB
lidgeld-2017 14 €	lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (20 € voor leden in het buitenland)
10 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (12 € voor leden in het buitenland)
1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers
gratis toegang	voor -16 jaar, vergezeld van een volwassen lid
aangesloten bij	E.G.M.P. - Koninklijke Vereniging Herentalse Cultuurraad
website	www.numismatica-herentals.be

maandelijks clubactiviteit op de 2e zondag van de maand, 8.30-12u
Parochiezaal St-Antonius - Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

zondag 12 februari 2017 12 maa - 9 april - *in mei niet!* - 11 jun

cover: een gouden aureus (6.96g) van Faustina de Jongere, echtgenote van de Romeinse keizer Marcus Aurelius en *Augusta* van 147-175 AD. Op de voorzijde het hoofd van de keizerin met een typische haardracht van destijds, naar rechts, FAVSTINA AVGVSTA. Op de keerzijde Juno, echtgenote van Oppergod Jupiter, met enkele kinderen, IVNONI LVCINAE (zie ook artikel).

Artikels mogen overgenomen worden mits de gepaste verwijzing.
De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun bijdrage.

Tentoonstelling CLUBNIEUWS
Bestuurslid Herwig Helsen presenteert deze maand een thematentoonstelling rond 'Duits gevangenengeld uit WOI'. Hij zocht uit welke concentratiekampen zo'n intern geldsysteem hanteerde, hoe het werd be-deeld, aan wie en waarvoor. Een infobundeltje ligt weer klaar om mee te nemen.

zo 12 februari: clubactiviteit met 2-jaarlijkse Algemene Vergadering

In de onpare jaren legt het bestuur aan haar leden een stand van zaken voor van de afgelopen 2 werkingsjaren (2015-2016). Tevens doet ze een oproep om de open gekomen bestuursplaats van penningmeester in te vullen en wil horen wat er leeft en beweegt bij de leden. Ze staat open voor suggesties en bemerkingen en stelt haar toekomstplannen voor. Leden die de A.V. willen bijwonen nodigen we graag uit om 11.30u even te willen nablijven. We presenteren alles met een powerpoint en houden het bondig. Het einde is voorzien ca. 12.15u, er is geen veiling.

Oproep naar uw participatie in het clubleven!

Graag moedigen we u aan om een steentje bij te dragen aan de clubactiviteiten. We doen een oproep naar onze leden om eens een artikeltje in te dienen of een deel van je verzameling tentoon te stellen met een woordje uitleg erbij. Je zult zelf kunnen ervaren hoe leerrijk dit wel is!!

Ga digitaal: ontvang het clubtijdschrift in full color!

Frank, onze webmaster, produceert al enkele jaren het PDF-clubtijdschrift, volledig in kleur. Leden die verkiezen om het maandelijks tijdschrift digitaal in hun mailbox te ontvangen, i.p.v. de papieren versie, geven een seintje naar frank.lippens1@skynet.be.

Clubprogramma 2017

- 12 februari clubactiviteit + Algemene Vergadering
- 12 maart clubactiviteit
- 9 april clubactiviteit + medailles + pannenkoeken
in mei geen activiteit
- 11 juni clubactiviteit + ledenfeest (Boskantien)
- 25 juni MidzomerThals cultuurmarkt (kasteel Le Paige)
- 9 juli clubactiviteit
- 13 augustus 2e Zomerbeurs voor Verzamelaars (Grote Markt)

Eindactiviteiten

zondag 12 februari 2017

- 11.15u **Trekking van de jeugdombola** gratis lootje voor -16 jaar
munt + bankbiljet + verzamelalbum altijd-prijs!
- 11.20u **Aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden

- * zilveren 10 crowns, WK Voetbal - Turks & Caicos Islands 1982
- * zilveren 1 1/2 euro, Le Mont Saint-Michel - Frankrijk 2002
- zilveren 50 schilling, 350j Univ. Salzburg - Oostenrijk 1972
- * zilveren 250 frank, 60j overlijden koningin Astrid - België 1995

- 11.25u **Trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * gouden 20 frank, Leopold II - België 1876
- * zilveren 5 francs Napoleon III - Frankrijk 1869
- zilveren 5 frank, Leopold II - België 1867
- zilveren 10 gulden, koningin Juliana - Nederland Herrijst 1970
- zilveren peso, 100e verjaardag Jose Marti - Cuba 1953
- * zilveren dollar, Ellis Island - USA 1986
- zilveren 20.000 won, O.S. Seoul '88 - Zuid-Korea 1983
- zilveren 1.000 zloty, Johannes Paulus II - Polen 1982

met telkens een lekkere fles Solatio rouge, Pays d'Oc - Frankrijk, 2014

- 11.30u **Start van de Algemene Vergadering** geen veiling!

Volgens de geplogenheden van het verenigingsleven presenteert het clubbestuur op regelmatige basis een werkingsverslag aan haar leden. Via een bondige voorstelling, ondersteund door een PowerPointpresentatie lichten de bestuursleden vanuit hun functie de verrichtingen toe van de afgelopen periode, 2015-2016. Het bestuur nodigt dan ook al haar leden uit op deze A.V., direct na afloop van de clubactiviteit, ca. 11.30. Er is die dag uitzonderlijk geen veiling.

Met het ontslag van Ingrid is een bestuursfunctie vacant. Leden die zich hiervoor willen kandidaat stellen laten dit schriftelijk (o.a. mail) weten aan de voorzitter, vóór 5 februari.

programma:

Rudy	verwelkoming, herdenken overleden leden, activiteitenverslag, financiële situatie, ledenbestand, tijdschrift
Koen	opkomst standhouders, beschouwingen bij clubveilingen
Frank	website, PDF-tijdschrift, nieuwsbrief, archief
Herwig	bibliotheekwerking
Rudy	kandidatuur nieuwe bestuursleden (?), toekomstplannen 2017-2018, huldiging vaste medewerkers, huldiging verdienstelijk lid, rondvraag

Alle aanwezigen worden in de loop van de vergadering getrakteerd op een drankje. Het einde is voorzien omstreeks 12.15u. Alvast dank om de vergadering bij te wonen.

Overzichtstabel uitgiftes 2 euro-herdenkingsmunten

De afgelopen jaren zijn er bijzonder veel 2 euro-herdenkingsmunten uitgegeven: in de voorbije 2 jaren zijn maar liefst 78 van dergelijke speciale 2 euro's geproduceerd. Niet makkelijk als verzamelaar om het overzicht te behouden ... daarom hier een tabel dat alles netjes weergeeft:

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	tot
AND	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	XXX	-	3
BEL	-	X	X	X	X	XX	X	X	XX	X	XX	XX	XX	17
CYP	-	-	-	-	-	X	-	-	X	-	-	X	-	3
DUI	-	-	X	XX	X	XX	X	X	XX	XX	X	XXX	X	17
EST	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	-	X	X	3
FIN	X	X	X	XX	X	XX	X	X	XX	XX	XX	XXX	XX	21
FRA	-	-	-	X	X	X	X	X	XX	XX	XX	XXX	XX	16
GRI	X	-	-	X	-	X	X	X	X	XX	XX	XX	XX	14
IER	-	-	-	X	-	X	-	-	X	-	-	X	X	5
ITA	X	X	X	X	X	XX	X	X	XX	XX	XX	XXX	XX	20
LET	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	XXX	XX	6
LIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	XX	X	3
LUX	X	X	X	XX	X	XX	X	X	XXX	X	XX	XXX	X	20
MAL	-	-	-	-	-	X	-	X	XX	X	XX	XXX	XX	12
MON	-	-	-	X	-	-	-	X	X	X	-	X	X	6
NED	-	-	-	X	-	X	-	X	X	XX	X	X	-	8
OOS	-	X	-	X	-	X	-	-	X	-	-	X	X	6
POR	-	-	-	XX	X	XX	X	X	XX	X	XX	XXX	XX	17
SAN	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	XX	XX	16
SLOva	-	-	-	-	-	XX	-	X	X	X	X	XX	X	9
SLOve	-	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	X	11
SPA	-	X	-	X	-	X	X	X	XX	X	XX	XX	X	13
VAT	X	X	X	X	X	X	X	X	X	XX	X	X	XX	15
totaal	6	8	7	20	10	25	12	16	30	23	26	48	30	261

Ook in **2017** komt er uiteraard weer van alles op ons af, met o.a.:

Luxemburg
50j Vrijwilligersleger

Duitsland
Porta Nigra

Frankrijk
Auguste Rodin

Litouwen
Vilnius

Koninklijke Munt stopt definitief met productie van euromunten

De Koninklijke Munt van België wil begin 2018 zijn atelier voor de productie van euromunten sluiten. De maatregel zal een jaarlijkse besparing van 2,5 miljoen euro opleveren.

Dat heeft de Federale Overheidsdienst Financiën bekend gemaakt. Opgemerkt wordt dat de vraag naar muntstukken daalt. Er wordt aan toegevoegd dat de vraag door de opkomst van elektronische betaalmiddelen in de toekomst nog verder zal afnemen.

Rekening houdend met het totale kostenpakket wordt een eigen productie van euromunten volgens de FOD Financiën steeds minder verdedigbaar. De productie zal in de toekomst worden uitbesteed. Sinds de introductie van de euro is de vraag naar muntstukken volgens de FOD Financiën drastisch verminderd. Vijftien jaar geleden, op de vooravond van de invoeren van het eurogeld, werd nog een jaarproductie van 770 miljoen munten gerealiseerd. Vorig jaar was die productie echter teruggevallen tot 68 miljoen exemplaren.

Buitenland

Er worden door de Koninklijke Munt vooral munten van één en twee eurocent geproduceerd. Door de uitbesteding van de activiteit kunnen onder meer vijftientwintig personeelsleden worden uitgespaard. De betrokken werknemers zullen worden overgeheveld naar andere divisies van de FOD Financiën. Ook de huurprijs van het atelier valt weg.

Bij de toekomstige productie zal de Koninklijke Munt gebruik maken van een Europese aanbesteding. Daarbij zal de productie wellicht naar het buitenland uitwijken, want de FOD Financiën zegt geen weet te hebben van Belgische bedrijven die voor de opdracht in aanmerking zouden kunnen komen.

De Koninklijke Munt blijft wel verantwoordelijk voor het ontwerp en de verkoop van herdenkingsmunten. Voor die taken en de ondersteunende diensten worden vijftientwintig medewerkers in dienst gehouden. België is niet het eerste land dat de productie van euromunten uitbesteedt. Luxemburg, Malta en Slovenië namen al eerder eenzelfde beslissing.

De Nationale Bank van België maakte eveneens eerder al bekend zijn drukkerij voor de productie van eurobiljetten tegen het eind van dit decennium te sluiten.

Marc Horckmans

Oplissing muntenpuzzel:

20 makuta, Mobutu 1973 Zaïre

Er werd een nieuw clubrecord gevestigd: tijdens de afgelopen clubactiviteit van 8 jan II. vonden we 46 (!) invulstrookjes in onze rode puzzelbox. Alle deelnemers, op 1 na, hadden het te zoeken sleutelwoord gevonden: **KISANGANI**. Als schiftingsvraag moest het gewicht geraden worden van het houten beeldje 'Bosjesman', dit woog exact **2,387 kg**. Freddy Van Menxel (Westerlo) benaderde met 2,395 kg, op 8 gram na, het te schatten gewicht en mocht met de zilveren prijsmunt naar huis. Proficiat Freddy, met dank aan alle deelnemers! Hartelijk dank Leopold, voor deze weeral mooie puzzel!

vragen

antwoorden

1. Welk traditioneel kostuum introduceerde Mobutu (1971)? **Abacost**
2. Welk luxehotel liet Mobutu bouwen te Kinshasa? **InterContinental**
3. Waarin liet Mobutu in 1972 zijn naam veranderen?

Mobutu Sese Seko kuku Ngbendu wa za Banga

4. Welke waterkrachtcentrale liet hij bouwen op de Congo? **Inga I**
5. Het geschatte persoonlijk fortuin van Mobutu? **2,5 miljard dollar**
6. Vanwaar komt de naam makuta? **oude Portugese munt**
7. Wie is de graveur van de vz van deze munt? **Roger Duterme**
8. Waar werd deze munt geslagen? **München**
9. In welke jaren werd deze munt geslagen? **1973 en 1976**

Freddy ontvangt munt, wijn en felicitaties van Leopold, onze puzzelmaker.

20 makuta, Mobutu 1973 Zaïre

Leopold Verbist

Kopernikkel Cu 750/Ni 250, 13,1 g, 32 mm; oplage onbekend, geslagen in 1973 en 1976 te München, graveur van de vz: Roger Duterme

Joseph-Désiré Mobutu (°Lisala 1930 – †Rabat 1997)

Mobutu ging als kind naar school bij de paters kapucijnen. In november 1950 schreef Mobutu zich in op de Ecole Centrale des Sous-Officiers te Luluaburg waar hij gedurende twee jaar een cursus secretariaat en boekhouding volgde en de graad van sergeant behaalde. Na drie jaar Luluaburg werd hij overgeplaatst naar het hoofdkwartier van de Force Publique te Leopoldstad. Ondertussen werd hij ook journalist bij de Congolese krant Actualités Africaines.

Mobutu bezocht België voor het eerst ter gelegenheid van Expo 58 te Brussel. In 1959-60 verbleef hij meer dan een jaar in België als journalist op uitnodiging van SABENA. In januari 1960 volgde hij de rondetafelconferentie te Brussel als secretaris van Lumumba, die leidde tot de onafhankelijkheid van Congo in juni 1960, die zoals geweten zeer turbulent was. De eerste president was Kasavubu en de eerste premier Lumumba. Mobutu werd kolonel in het leger. In september 1960 pleegde hij zijn eerste staatsgreep waarbij Lumumba gevangengenomen werd door de troepen van Mobutu en uitgeleverd aan Katanga waar hij kort nadien vermoord werd. Kasavubu bleef president en Mobutu bleef verder koest.

In november 1965 pleegde hij zijn tweede staatsgreep waarbij hij zichzelf uitriep tot president. Hij schafte het parlement en het meerpartijensysteem af en regeerde als een dictator. Zijn bewind werd gekenmerkt door corruptie, mismanagement en (hyper)inflatie.

Hij verrijkte zichzelf ook op een nooit geziene manier. Bij het einde van zijn bewind werd zijn persoonlijk vermogen geschat op 2,5 miljard dollar, ongeveer even groot als de totale staatsschuld van Congo. Verdreven door Laurent-Désiré Kabila overleed hij in 1997 aan prostaatkanker te Rabbat (Marokko).

Prestigeprojecten

Mobutu liet ook enkele prestigeprojecten realiseren. Zo liet hij het 5 sterrenhotel *InterContinental* bouwen te Kinshasa in 1971. Het management werd toevertrouwd aan de *InterContinental Hotels Corporation* van 1971 tot 2000. Het is het grootste en meest luxueuze hotel van heel Congo. Vandaag heet het *Grand hôtel de Kinshasa*. In 1971 werden ook gelegenheidsmunten uitgegeven van 5 tot 50 zaïre in zilver, goud en platina.

5 zaïre hotel InterContinental 1971, zilver Ø 36 mm

In 1972 liet hij de Inga-watervallen stroomafwaarts afdammen, op een zijarm van de Congostroom die daar 96 m naar beneden valt. Die noemt men de INGA I (70 m). In 1982 kwam daar nog de INGA II bij (65 m). Deze dammen bevoorraden Kinshasa van elektriciteit. Door gebrek aan onderhoud zijn vandaag de meeste turbines buiten werking: in Inga I werken nog 2 van de 6 turbines, in Inga II nog 2 à 3 van de 8.

Afrikanisering en zaïrisering

In 1971 deed Mobutu een poging om de Afrikaanse bewustwording uit te dragen. Hij introduceerde 'Les trois Z': zowel munt, rivier als land heetten voortaan Zaïre. Hij liet zijn naam veranderen van Joseph-Désiré Mobutu in Mobutu Sese Seko kuku Ngbendu wa za Banga (= de sterke, krachtige leider die het land naar voorspoed zal brengen). Hij introduceerde ook een kostuum, de abacost, met een hooggesloten jasje met luipaardprint dat gaandeweg de verplichte dracht voor overheidsbeambten werd. Ook vrouwen werden gestimuleerd om zich Afrikaans in plaats van westers te kleden.

Hij nationaliseerde in 1973 in één klap alle buitenlandse bedrijven (de zaïrisering) en kleine bedrijven in handen van buitenlanders werden verplicht een Zaïrees aan het hoofd te zetten. Dat bracht het bedrijfsleven, de plantages en de lokale economie een fatale klap toe. Reeds 3 jaar later was hij verplicht zijn besluit terug te draaien.

Roger Duterme (°Etterbeek 1919, †1997)

Hij studeerde aan het Hoger Instituut Sint-Lucas te Brussel en de School voor Kunstambachten te Etterbeek. Hij graveerde een serie medailles en ook munten: 10 en 20 ecu 1990-91, 500 F 1990-91, 250 F 1996...

Hij graveerde ook 3 portretten van Mobutu: 10 makuta 1973-78, deze 20 makuta en de 1, 5 en 10 zaïre 1987-88, evenals medailles met het hoofd van Mobutu: FIKIN 1972 en de 60ste verjaardag van Mobutu 1990.

*Medaille FIKIN (Foire Internationale Kinshasa) 1972,
MOTO NA MOTO ABONGISA = iedereen moet het juiste doen
Ø 50 mm goud 50 ex., Ø 31 mm goud 50 ex., proefslagen in brons*

De Munt

De munten van Belgisch Congo werden, behalve tijdens WO II, in België geslagen. Maar sinds de onafhankelijkheid zijn de Congolezen gaan shoppen, d.w.z. ze vroegen aan meerdere munthuizen een offerte en de goedkoopste mocht het order uitvoeren. Zo werd deze munt geslagen door de Bayerischen Hauptmünzamt te München (Bavarian State Mint in het Engels), een van de 5 munthuizen die Duitsland rijk is.

Bibliografie

Wikipedia, *Mobutu Sese Seko*, http://nl.wikipedia.org/wiki/Mobutu_Sese_Seko

Wikipedia, *Grand hôtel de Kinshasa*,

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Grand hôtel de Kinshasa](http://fr.wikipedia.org/wiki/Grand_hôtel_de_Kinshasa)

Wikipedia, *Inga-dams*, http://en.wikipedia.org/wiki/Inga_dams

Bayerischen Hauptmünzamt, <http://www.hma.bayern.de/index.php/de>

Zeldzame misslag van een 1/2 frank 1979 Belgique, type mijnwerker

Voorzijde: hoofd van een mijnwerker met lederen helm naar links, rechts een brandende mijnwerkerslamp, ook davylamp of daviaan genoemd, onder de lamp de graveursnaam RAU. CENTIMES en het onderste deel van 50 staan incuse (hol en in spiegelschrift) linksonder het hoofd van de mijnwerker. De brandende lamp en de graveursnaam RAU rechtsonder zijn nog zeer goed zichtbaar.

Keerzijde: een kroon met aan beide zijden een lint. Centraal daaronder het cijfer 50 met daaronder CENTIMES. Boven BELGIQUE is de inslag van op de voorzijde zeer goed zichtbaar. Links onderaan staat het eerste deel van het jaartal, zijnde 19. Rechts onderaan staan de laatste twee cijfers van het jaartal, zijnde 79. Boven de kroon staat BELGIQUE (Fr).

Ø 19 mm, massa 2.76 gram, gladde rand, bronslegering: 95% Cu, 3% Sn en 2% Zn. Graveur: Marcel Rau (vz+kz). Van deze halve frank 1979 BELGIQUE zijn 20 miljoen exemplaren geslagen, van 1952 t.e.m. 2001.

Hoe ontstaat deze incuse munt?

Er zijn twee munten verantwoordelijk voor deze misslag. Een eerste munt werd - volledig juist - geslagen door de muntstempel. Bij het openen van de muntpers is deze eerste munt aan de stempel blijven plakken. Toen werd er een tweede blanco muntplaatje in de muntpers bijgevoegd welk ook op de normale wijze tussen de stempels kwam. Dan is de eerste munt los gekomen van de stempel en gezakt. Deze eerste munt zat nu lager geklemd tussen het tweede blanco muntplaatje en de stempel. De muntpers sloot zich opnieuw. Bij het slaan van deze tweede munt kwam van de eerste munt het woord CENTIMES en het onderste deel van de 50, incuse, dus hol en in spiegelschrift, te staan op de tweede munt. We zien tevens nog de perfecte boog van de rand van de eerste munt. Als we de voorzijde en de keerzijde van de tweede munt vergelijken valt het op dat: 1. het normale woord *centimes* aan de keerzijde overeenkomt met de bovenkant van het hoofd aan de voorzijde (in muntslag geslagen). 2. Het incuse geslagen woord CENTIMES overeenkomt met de kroon en de legende BELGIQUE. Kortom de eerste munt moet wel eerst geslagen zijn geweest en pas later verplaatst zijn geweest, want op die plaats zou deze munt anders nooit aan het woord CENTIMES zijn geraakt. Merk ook op dat het woord CENTIMES ook groter is dan normaal. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de eerste munt het woord centimes even hard (of even zacht) op de tweede munt heeft open gedrukt. Het woord CENTIMES wordt dus door de uitgeoefende kracht eigenlijk vergroot.

Komt dit vaak voor?

Dit soort misslagen zijn zeer zeldzaam omdat alle factoren moeten meezitten om tot een dergelijk resultaat te komen. Men kan dit wel in diverse jaren tegenkomen. Als je weet dat er van deze halve frank 1979 BELGIQUE 20.000.000 exemplaren zijn geslagen, kan het al eens gebeuren dat het hierboven vermelde scenario zich voordoet. Er kunnen ook meerdere incuse misslagen in dit scenario elkaar opvolgen, afhankelijk van hoelang het eerste muntje in de muntpers blijft. Ook kunnen deze van elkaar verschillen daar dit afhankelijk is van hoe diep de eerste munt nog in de pers aanwezig is. Dit blijft duren tot de eerste munt volledig uit de muntpers verdwenen is. Dit kan al na de eerste keer zijn maar kan ook later.

Zo beschreef Laurens Aernout in het JEGMP 2016 reeds zo een Nederlandstalig type in zijn artikel 'Misslagen met incuse eigenschappen'. Het gaat hier over een halve frank 1964 BELGIE waar er destijds 10.340.000

exemplaren van geslagen werden. Bij deze incuse beschreven misslag bevond CENTIMES en het onderste deel van 50 zich boven het hoofd van de mijnwerker. Dus bij de 1964 NL bovenaan en bij de 1979 FR is dit onderaan de munt. We kunnen dan ook hier spreken van een ander type *incuse* misslag, welk ook op een andere manier tot stand kwam.

Besluit:

- Dit soort “incuse” misslagen zijn zeer zeldzaam omdat diverse factoren moeten meezitten.
- Hoeveel er van het 'incuse' geslagen gedeelte van de eerste munt terug te vinden is op de tweede munt is afhankelijk van hoe diep de eerste munt zich in de muntpers bevond.
- We mogen concluderen dat er van andere jaartallen ook nog van dit type 'incuse' misslagen kunnen bestaan. Het kan in alle jaren voorkomen, vanaf 1952 tot en met 2001. De mogelijkheid bestaat ook dat er nog meer van 1979 BELGIQUE bestaan, afhankelijk van hoever en hoelang de eerste munt in de muntpers is blijven 'plakken'.

Bibliografie

- Laurens Aernout, Misslagen met incuse eigenschappen, JEGMP 2016.
- Foto's: Rocky Grispen.

Met dank aan Laurens Aernout voor zijn medewerking aan dit artikel.

Arnaud Grispen

PS. bovenstaand muntje werd onlangs op het 13e *Coin Event* aangekocht

Pond met een hoek af

Het Nieuwsblad/*krs*

Op 28 maart introduceert het UK een nieuw muntstuk van 1 pond. Het oude heeft er dan 30 jaar van trouwe dienst op zitten en wordt vervangen door een 12-hoekig ex. De Britse Royal Mint gaat 1,5 miljard stuks slaan van wat ze omschrijft als 'de meest beveiligde munt ter wereld'. De munt bevat zelfs een hologram dat - afhankelijk van de kijkhoek - ofwel het cijfer 1 laat zien ofwel het £-teken. Van de oude ronde munt zouden momenteel zo'n 45 miljoen namaakexemplaren in omloop zijn. Goed om te weten voor wie thuis nog wat munten van 1 pond in de schuif heeft liggen: de huidige muntstukken van 1 pond verliezen hun status van wettig betaalmiddel op 15 oktober 2017.

1	7.50	16	7.00	31	2.00	46	1.00	61	-
2	10.00	17	2.00	32	3.00	47	-	62	44.00
3	1.25	18	14.00	33	2.50	48	15.00	63	15.00
4	6.00	19	8.00	34	6.00	49	3.25	64	1.00
5	2.75	20	3.50	35	4.25	50	-	65	3.25
6	43.00	21	3.25	36	2.00	51	3.25	66	3.50
7	52.00	22	41.00	37	4.75	52	5.50	67	-
8	8.50	23	10.00	38	1.00	53	2.25	68	2.75
9	6.00	24	5.50	39	-	54	42.00	69	1.00
10	4.75	25	6.50	40	1.50	55	9.50	70	12.00
11	7.50	26	1.25	41	3.25	56	6.50	71	9.00
12	12.00	27	10.00	42	1.25	57	1.00	72	3.25
13	2.25	28	8.00	43	2.75	58	8.00	73	1.00
14	2.25	29	9.00	44	52.00	59	3.75	74	1.00
15	2.25	30	4.50	45	11.00	60	1.75	75	1.00

Veilingmodaliteiten

- elk lid kan loten binnenbrengen bij Koen, de clubveilingmeester.
- deze loten moeten vergezeld zijn van een lijst in 2-voud, met naam van de inbrenger, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend. Deze formulieren zijn te bekomen aan onze bestuurstafel, ze kunnen tevens gedownload worden van de clubwebsite: www.numismatica-herentals.be/veiling
- elke bieder haalt tijdig vóór de veiling een biednummer af aan de tafel.
- door dit nummer duidelijk zichtbaar op te steken zal het bod automatisch verhogen, het lot wordt toegekend aan de hoogste bieder.
- het bod wordt verhoogd als volgt:

- 1–5 €:** +25 cent
- 5–10 €:** +50 cent
- 10–50 €:** +1 euro
- 50–100 €:** +2 euro
- + 100 €:** +5 euro

- na afloop van de veiling, en na contante betaling, kunnen de kopers hun loten in ontvangst komen nemen.
- onmiddellijk hierna wordt afgerekend met de inbrengers
- de veilingkosten bedragen: 5 % voor de koper, 5 % voor verkoper
- bij gouden munten wordt geen opgeld gerekend.
- niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven.

Veel succes !

Positie van de vrouw voorafgaand aan het Romeinse Rijk.

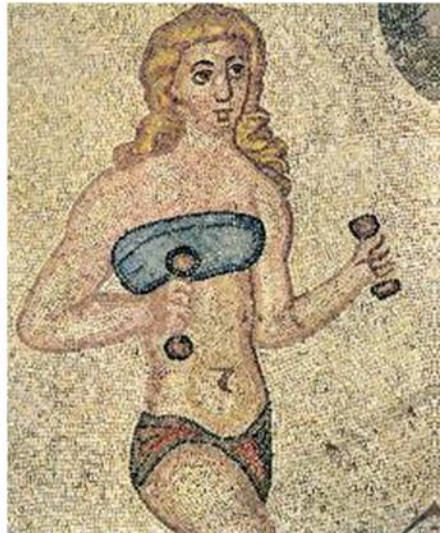
In het oude Egypte hadden vrouwen een behoorlijke status, zoals momenteel ook te zien is in de tentoonstelling 'Koninginnen van de Nijl' in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Hoewel ze niet alles mochten wat mannen mochten, hadden ze veel vrijheid en mochten ze ook diverse beroepen uitoefenen zoals schrijfster of arts. Bij overlijden van de farao kon zijn vrouw zelfs tijdelijk diens rol overnemen, vaak als regentes van een minderjarige zoon. De Egyptische vrouwen stonden bekend als de meest zelfstandige van de oudheid. In het oude Griekenland hadden vrouwen vroeger vrijwel geen enkel recht. In het land der Etrusken, waarvan de Romeinen veel hebben overgenomen, waren vrouwen juist geheel gelijkwaardig aan de man: op financieel gebied, sport, kunst, godsdienst en in seksuele betrekkingen.

De Romeinse vrouw.

De Romeinse vrouw zat daar een beetje tussenin, hoewel hier nog steeds geen eenduidig beeld van is. Ze stond eigenlijk altijd onder curatele van vader of echtgenoot, mocht niet stemmen noch een publiek ambt uitoefenen, ook in het leger had zij geen rol. Daartegenover lijken er toch aanwijzingen te zijn dat ze wel bezit kon hebben, ze mocht erven en geld investeren. Ze mocht beroepen uitoefenen en mocht scheiden, daarnaast hadden vrouwen recht op onderwijs en vervulden zij rollen in de kunst, in de godsdienst (o.a. Vestaalse maagden) en in het lokaal bestuur.

Onderwijs: **Vrouw met griffel (Pompeii)**

Sport: **Vrouw met halters**

Er was echter wel een verschil tussen arm en rijk. Arme vrouwen hadden beduidend minder mogelijkheden (bvb. geen onderwijs). Het grafschrift van een (arme) vrouw is veelzeggend: *'Trouwde op haar elfde, kreeg zes kinderen en overleed op haar 27ste'*. Natuurlijk hadden Romeinse vrouwen een grote rol in de keuken en bij de opvoeding van de kinderen. Waar mannen meestal een eigen naam kregen, kregen vrouwen slechts een volgnummer. Alleen binnen zeer vooraanstaande families kregen vrouwen soms een eigen naam. Huwelijken werden eigenlijk altijd 'binnen de eigen stand' aangegaan. Het huwen met een partner uit een lagere stand werd ten zeerste afgekeurd. Vaders zochten een man voor hun dochter, liefst binnen een hogere stand. De Romeinse vrouw nam een bruidsschat mee. Na een scheiding bleef ze meestal eigenaar van dat vermogen. Het Romeinse rijk was en bleef natuurlijk een patriarchale maatschappij! Slaven hadden uiteraard geen enkel recht, zij waren bezit.

Livia Drusilla

Matidia

Julia Domna

De keizerinnen.

Er zijn meer dan 60 keizerinnen bekend. Van verschillende keizers, vooral dan van de soldatenkeizers en usurpatoren, is de naam van hun echtgenote echter niet bekend, noch het aantal of de namen van hun kinderen. Er werd ook veel getrouwd binnen families. Neef-nicht relaties kwamen veel voor, net als in huwelijken tussen middeleeuwse en hedendaagse vorstenhuizen. Hier speelde altijd een politiek belang of het beschermen van vermogen binnen de familie. Vrouwen werden nooit aangewezen als Caesar. Door huwelijk konden ze wel tot *Augusta* worden verheven en na hun dood zelfs worden vergoddelijkt.

Munten van de keizerinnen.

Daar waar de keizer vooral met mannelijke goden en deugden op de keerzijde van de munt pronkte, waren er voor de keizerinnen op munten, op de keerzijde, vrouwelijke godinnen en eigenschappen aanwezig.

Sabina (128-136)

Faustina (138-141)

Manlia Scantilla (193)

Concordia

Venus

Juno

De keizer had vaak Mars (oorlog), Apollo, Hercules (kracht), Neptunus, Sol (zonnegod), Virtus (moed) en Fides (vertrouwen) als goede eigenschap op de keerzijde van de munt. Bij de vrouwen treffen we vooral Ceres (landbouw), Diana (jacht), Venus (liefde), Vesta en Juno (vrouw van de oppergod Jupiter) als godinnen aan en Pudicitia (vrouwelijke nederigheid) en Fecunditas (vruchtbaarheid) als goede eigenschappen.

Kapsels door de eeuwen heen.

Uit portretten en standbeelden kunnen we een redelijk goede indruk krijgen van de manier waarop de mode een rol speelde in het Romeinse rijk, m.n. de kleding- en haarmode bij vrouwen. Omdat ook vaak van de keizerin een standbeeld werd vervaardigd en hetzelfde of een gelijkend portret werd gebruikt als voorbeeld voor de muntstempel, kunnen we zowel in de beeldhouwkunst als op munten de ontwikkeling van bvb. de haarmode goed volgen. In de eerste twee eeuwen na Christus zijn de portretten op munten van een dermate hoge kwaliteit, dat de beeltenis zonder moeite te herleiden is tot de afgebeelde persoon. In de derde en vierde eeuw nam de gelijkenis sterk af.

Vanaf de dynastie van Constantijn de Grote (307–337 AD) worden beelden schaarser en munten minder gelijkend. Dit heeft voornamelijk als oorzaak het verval en opsplitsing van het rijk, invallen van vreemde stammen, interne en externe oorlogen, groei van de bevolking, inflatie, etc. De portretkunst zelf veranderde ook van realistisch naar iconisch, mede o.i.v. het Christendom. Het wordt vanaf hier dus steeds moeilijker om mooie combinaties van beeld en munt te vinden, als deze er al zijn.

Matidia (112-119) *Julia Maesa* (218-224) *Aelia Flacilla* (379-387)

Pietas

Felicitas

Victoria

Vormen van macht.

Een keizerin kreeg macht als vrouw van de keizer of als regentes, maar vrouwen kregen ook macht als moeder van ... of dochter van Ook diverse keizers gebruikten regelmatig hun dochters om meer macht te krijgen door haar uit te huwelijken.

Macht als moeder van ...

Livia Drusilla was de moeder van Tiberius (14-37). Door te trouwen met Augustus kon ze ervoor zorgen dat haar zoon door Augustus officieel geadopteerd werd en zo als opvolger werd aangewezen. Livia Drusilla was een slimme en ambitieuze vrouw. Er wordt gezegd dat zij in haar gesprekken met Augustus veel invloed kon uitoefenen op diens beleid en beslissingen.

Julia Maesa was de moeder van Julia Soaemias, de moeder van Elagabalus (218-222). Julia Maesa was ook de moeder van Julia Mamaea, die op

haar beurt weer de moeder was van Severus Alexander (222-235). De zus van Julia Maesa, Julia Domna, was de vrouw van Septimius Severus (193-211) en de moeder van de keizers Caracalla (198-217) en Geta (209-211). Door haar invloed op haar verdorven kleinzoon Elagabalus te gebruiken, zorgde Julia Maesa ervoor dat hij haar andere, populaire kleinzoon Severus Alexander als caesar benoemde, zodat die aanspraak kon maken op de keizerstitel. Elagabalus was pas 14 jaar toen hij keizer werd, net als Severus Alexander 4 jaar later.

Zenobia (271-272), de vrouw van Odenathus, regeerde na zijn dood over het Palmyreense rijk. Zij beweerde een afstammeling te zijn van het Egyptische koningshuis der Ptolemaeën en dus een rechtstreekse nazaat van Alexander de Grote. Zij regeerde uit naam van haar zoon Vabalathus en tooide zichzelf met de titel Augusta en haar zoon met de titel Augustus. Zij was behoorlijk succesvol

en wist o.a. Egypte en Anatolië aan haar invloedssfeer toe te voegen. Uiteindelijk werd zij in 272 door keizer Aurelianus verslagen. Zij werd als gevangene mee naar Rome genomen waar ze in een villa aan de Tiber mocht wonen. Zij trouwde nog met een Romeinse Senator en kreeg nog enkele kinderen.

Tijdens de periode van grote oproer (soldatenkeizers, 235-285) probeerden de opeenvolgende keizers steeds een nieuwe dynastie te vestigen, meestal door hun zoon te benoemen als caesar zodra ze zelf aan de macht waren gekomen.

Macht als vrouw van ...

In de dynastieke relaties van de Julisch-Claudische dynastie speelden vooral de vrouwen een belangrijke rol, daar de stichter van de dynastie, Augustus, met te weinig directe mannelijke nakomelingen zat en veel vrouwelijke verwanten had. Zo trouwden Julia Caesaris major (dochter van Augustus) en Julia Agrippina minor (moeder van Nero) driemaal, terwijl Julia Drusi Caesaris (kleindochter van Tiberius) tweemaal in de echt trad. Vaak ging het om huwelijken met verwanten. Tijdens de Tetrarchie (284-305) werden dochters en zussen uitgehuwelijkt aan medekeizers en -caesars om de band tussen de 'huizen' te versterken en de kans op onmin te verkleinen. Zo gaf Diocletianus (284-305) zijn dochter Valeria aan Galerius (305-311) en gaf Maximianus (286-305) zijn stiefdochter Theodora aan Constantius I Chlorus (305-306).

Constantijn de Grote (307-337) trouwde later nog met Flavia Fausta, de kleindochter van Maximianus en gaf ook zijn zuster Constantia ten huwelijk aan zijn medekeizer Licinius I (308–324). Het was geen probleem dat de 'gelukkige' ontvanger daarvoor eerst van zijn huidige vrouw moest scheiden ...

Ook huwelijk door dwang en zelfs als buit/wisselgeld kwam voor. De weduwe van Valentinianus III (425-455), Licinia Eudoxia, werd gedwongen te trouwen met de benoemde opvolger: Petronius Maximus.

Keizer Honorius (393-423) trouwde tot tweemaal toe met een dochter van zijn regent Stilicho, eerst als 15-jarige met Maria en 10 jaar later met Thermantia. Honorius was een zwak, argwanend mannetje, zodat enige dwang bij deze huwelijken voor de hand lag.

In dezelfde regeerperiode kwam Alarik, hoofdman van het Germaanse volk de Visigoten, na een conflict, Rome belegeren en plunderen. Daarbij werd Galla Placidia, de halfzuster van Honorius, als oorlogsbuit meegenomen; zij trouwde later met Athaulf, de zwager van Alarik.

Nadat generaal Constantius de Visigoten (421) had verslagen kreeg hij Galla Placidia als vrouw toegewezen. Ook hier had de bruid niets in te brengen. Door dit huwelijk werd hij keizer Constantius III (421).

Galla Pacidia (421-450)/Victoria, Au solidus, Ravenna, 439

Macht als dochter van ...

Senator Nerva (96-98) kwam aan de macht nadat Domitianus (81–96) was vermoord. Hoewel hij al oud en een vredelievend man was, zorgde zijn afstamming via moederskant (zijn tante was de achterkleindochter van Tiberius) ervoor dat zijn aanspraak werd voorzien van de juiste dynastieke relatie (Julisch-Claudisch). Tijdens de periode van de adoptiekeizers werd door huwelijk met (achter)nichten er voor gezorgd dat de nieuwe, geadopteerde keizer toch steeds een (bloed)band had met de vorige keizer.

In de derde eeuw kwam Trajanus Decius (249-251), door een 'goed' huwelijk met Herennia Etruscilla, een afstammeling van een nobele Etruskische familie, zodanig in hoger aanzien dat hij carrière kon maken.

Macht als keizerin ...

Julia Domna is de enige keizerin geweest, die op haar eigen munten de titel **PIA FELIX AVG** heeft staan. Dat duidt erop dat ze een zekere periode de keizerlijke macht (alleen) in handen had. Deze munten zijn geslagen onder zowel Septimius Severus (haar man) als Caracalla (haar zoon), vanaf 211. Omdat Septimius in 211 stierf en in december van dat jaar haar jongste zoon Geta door zijn broer werd vermoord, kan aangenomen worden dat Septimes haar al liet regeren tijdens zijn ziekbed en dat dit werd voortgezet tijdens de regeerperiode van Caracalla. Dit is een zekere formalisering van de rol van regentes.

Veel later (414) werd Aelia Pulcheria (dochter van Arcadius en Aelia Eudoxia) op 15-jarige leeftijd door de senaat benoemd als Augusta. Zij fungeerde ook 2 jaar lang (414-416) als voogdes over haar 2 jaar jongere broer Theodosius II (402-450). Later, na de dood van Theodosius II in 450, trouwde ze met een generaal, Marcianus, en volgde ze haar broer Theodosius via deze weg alsnog op de 'traditionele' manier op.

Macht als regentes ...

Licinia Eudoxia, de weduwe van Valentinianus III, probeerde in 455 haar favoriet, Maiorianus, aan te wijzen als opvolger van haar overleden man. Dat lukte niet, waarop zij gedwongen werd met de nieuwbenoemde keizer, Petronius Maximus, te trouwen (en haar dochter Eudocia met zijn zoon Palladius). Met de door haar ingeroepen hulp van Vandalenkoning Geiserik

werd Maximus vermoord, waarna Avitus op de troon kwam. Daarbij werd Eudoxia met haar twee dochters als oorlogsbuit door Geiserik meegenomen. Toen ook Avitus verslagen was kon Maiorianus eindelijk tot keizer worden benoemd. Een van de dochters, Eudocia, werd verloofd met Geiseriks zoon Hunerik. De andere dochter, Placidia, werd na haar vrijlating naar Constantinopel naar haar verloofde Anicius Olybrius gebracht. Door dit huwelijk kreeg Olybrius familiebanden met de Vandaal Geiserik.

Aelia Verina was de vrouw van Leo I 'de Thraciër' (457-474). Hun dochter Aelia Ariadne trouwde met een officier, Zeno. De andere dochter, Leontia, verloofde zich met een andere officier, Patricius, die in 470 caesar werd. Zeno en Ariadne kregen een zoon, Leo II, die in 474 op het ziekbed van Leo I als caesar werd aangewezen. Hij was toen 7 of 8 jaar. Na de dood van Leo I werd Leo II tot Augustus verheven. Omdat hij nog jong was benoemde Verina Zeno tot medekeizer. Omdat in november van dat jaar ook de ziekelijke Leo II overleed, werd Zeno *de facto* keizer. Daarop beraamde Verina een complot met o.a. haar broer Basiliscus tegen Zeno. Intussen had ze ook een verhouding met haar schoonzoon Patricius, die ze graag op de troon zag. De senaat benoemde echter haar broer Basiliscus. Deze liet Patricius uit de weg ruimen, waardoor Verina opnieuw begon te twifelen en Zeno terug wilde.

Twee generaals van Basiliscus (Illus en Armatus), op weg om Zeno te arresteren, kwamen erachter dat hij toch niet zo rechtvaardig was en zij sloten weer een verbond met Zeno. Deze kwam terug in Constantinopel en kreeg de macht terug, Basiliscus werd verbannen en stierf, Verina mocht blijven leven. Na een mislukte aanslag op Illus kwam Verina in de gevangenis terecht. Van daaruit oefende ze invloed uit door haar schoonzoon Marcianus, man van Ariadne, te steunen tegen Illus. Nog later gaf ze haar steun weer aan de rebel Leontius, die door Illus tot keizer was benoemd. Daarop stuurde Zeno een andere generaal, Johannes, om de opstand te onderdrukken. Bij de belegering van Papius (488) kwam uiteindelijk Verina, en later ook Illus en Leontius, om het leven.

Conclusie.

De gewone Romeinse vrouw had wel degelijk rechten, maar had feitelijk weinig in te brengen, dus geen macht en vrijwel geen invloed. Rijke vrouwen of vrouwen van hoge komaf hadden onderwijs genoten en bezaten meer geld, zij waren dus relatief invloedrijker.

De vrouw van de *Augustus* kon invloed uitoefenen op haar man. Door het 'meebrengen' van een goede stamboom kon de vrouw soms legitimiteit aan het keizerschap toevoegen, waardoor een zekere machtspositie mogelijk was. Door een huwelijk met een keizer had ze ook invloed op de opvolging en dus een zekere macht over de toekomst. Feitelijke, directe macht voor de keizerin is slechts in enkele uitzonderlijke gevallen mogelijk gebleken.

LOT	prijs	LOT	prijs	LOT	prijs	LOT	prijs
046	389	136	195	389	17	487	463
047	15	141	588	393	467	498	293
048	269	148	81	395	222	499	478
049	149	153	209	396	122	526	483
050	309	155	299	425	312	528	128
051	25	163	47	426	554	529	173
052	256	170	187	428	52	530	530
053	504	181	189	429	314	542	328
054	398	209	408	430	50	552	156
055	166	210	508	431	313	553	240
081	168	253	561	432	23	555	254
082	525	254	418	433	204	558	539
083	420	255	238	450	455	559	364
084	532	256	266	453	93	561	542
085	485	257	510	454	497	562	512
086	368	258	97	458	415	565	268
087	202	259	199	459	197	566	502
088	227	260	569	461	130	574	33
089	595	277	454	462	529	576	59
090	362	339	447	465	303	581	58
098	411	345	124	467	69	585	553
105	396	348	125	468	346	594	64
111	27	351	503	469	384	596	72
114	336	355	354	470	218	597	160
119	331	356	342	471	79	598	405
131	380	385	577	476	258	599	352
132	231	388	500	484	152	600	265

Voor een volledige lijst, zie www.numismatica-herentals.be/beurs

Zoekertje: wie kan mij helpen aan de volgende muntjes? Alvast dank!

Brits Guyana 4 Pence (km28) (1911-13-16)

Lippe-Detmold 2 Mark (km270) (1906)

Ik ben bereikbaar op de maandelijkse clubactiviteit te Herentals
of via gsm: 0491/10 19 79, of via mail: bea.scheirs@telenet.be.

Indonesië: Moslims kwaad om nieuwe bankbiljetten en muntstukken

De Indonesische centrale bank heeft zich de woede van een deel van de moslimgemeenschap in het land op de hals gehaald. Op een nieuwe serie bankbiljetten en munten prijken de elf 'nationale helden' van de eilandstaat, maar slechts vijf daarvan zijn moslims. Bovendien worden de vrouwen er zonder hoofddoek of sluier afgebeeld.

Met meer dan 190 miljoen moslims heeft Indonesië de grootste islamgemeenschap ter wereld. De overgrote meerderheid daarvan is gematigd. Zo zie je maar zelden vrouwen met een hoofddoek of sluier. In de afgelopen jaren wonnen de kleinere, conservatieve groepen wel aan invloed. Dat deel kan zich dus niet vinden in de nieuwe serie munten en biljetten.

Eén conservatieve organisatie uit de provincie Atjeh gaat zelfs nog een stap verder en eist dat het biljet van 1.000 rupiah wordt teruggetrokken. Op dat biljet prijkt een ongesluierde Cut Meutia, een vrijheidsstrijdster aan het einde van de 19e eeuw. De nieuwe serie munten en biljetten zijn sinds enkele dagen voor Kerstmis in omloop. Dat er effectief biljetten zullen worden teruggetrokken, lijkt voorlopig erg onwaarschijnlijk. De centrale bank heeft al laten weten dat de 'nationale helden' niet werden geselecteerd op basis van religie. (blg)

**Pittig drukwerk,
ook in kleine oplages**

**albo DRUKKERIJ
BAUDOÏN**

Drukkerij • Grafische vormgeving
Poederleesteenweg 108 • B-2460 Lichtaart • Tel. 014 55 55 55
e-mail: info@drukkerijbaudoïn.be • www.drukkerijbaudoïn.be

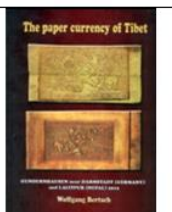
BIBLIOTHECA NUMISMATICA

Nieuw in de bib:

The Paper Currency of Tibet

Wolfgang Bertsch
2012

Medals and Contemporary Art FIDEM XXXIV Gent-Namur Belgium

Société Archéologique de Namur
2016

Essai de classement chronologique des Monnaies Brabançonnnes

1096-1406

Joseph Ghysens

Tentoonstelling Fritz Mayer van den Bergh, numismaat

KB-Antwerpen
1994

Encyclopedie van de Medailles van de Koninklijke Munt van België 1945-2015 (I)

Limburgse Commissie voor Numismatiek
A. Poels - D. Vanoverbeek - L. Vandamme

* **Elk lid** kan, gedurende 1 maand, gratis boeken en tijdschriften ontlenen. Vraag info aan Herwig, onze clubbibliothecaris. De volledige lijst is te raadplegen op www.numismatica-herentals.be/bibliotheek.

Fritz Mayer van den Bergh, numismaat

Fritz Mayer werd geboren te Antwerpen op 22 april 1858. In 1877 begint hij studies aan de universiteit van Gent, eerst wijsbegeerte en letteren, daarna rechten. Mogelijk hoopte vader Mayer op een carrière in de diplomatie voor zijn zoon. Bij de vroegtijdige dood van zijn vader in november 1879, breekt Fritz Mayer onmiddellijk zijn studies af en gaat bij zijn moeder wonen. Zijn ouders waren beiden kunstminnaars, maar het zal de zoon zijn die van het verzamelen van kunst zijn hoofdbezigheid zal maken en op relatief korte tijd, slechts iets meer dan 20 jaar, een van de belangrijkste privéverzamelingen in ons land zal samenstellen. Een val van zijn paard met complicaties achteraf, zal op 4 mei 1901 zijn leven beëindigen. Moeder, Henriette Mayer-van den Bergh, laat een museum inrichten en openstellen als een blijvend monument voor haar zoon.

Fritz Mayer van den Bergh was niet alleen een bekend kunstverzamelaar, hij was ook een eminent numismaat. Hij verzamelde vooral penningen en munten die betrekking hadden op de lokale Antwerpse geschiedenis. Hij was lid van zowel het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek als van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde. Zijn kennis was ook bekend en de Stad Antwerpen zou hem vragen om de munt- en penningverzamelingen van de Stad te catalogeren. Dit werk is echter tijdens WOI teloor gegaan. Dat zeldzame munten in die tijd ook geld kostten, kan worden geïllustreerd met het feit dat de 1.000 frank die hij betaalde voor de gouden 10 souverain, geslagen te Antwerpen voor keizer Frans I, ongeveer het dubbele was van wat hij betaalde voor de 'Dulle Griet' van Breughel. Hij was er zich ook van bewust dat om een goed verzamelaar te zijn, men ook over goede documentatie moest kunnen beschikken. In zijn uitgebreide bibliotheek vindt men dan ook een aantal degelijke numismatische werken. Een groot aantal van zijn munten, penningen en boeken zijn permanent te bezichtigen in het museum.

Museum Mayer van den Bergh

Lange Gasthuisstraat 19, 2000 Antwerpen

www.museummayer Vandenberghe.be

Numismatische agenda

februari 2017

za 4	EGMP Dendermonde - t'Klokske - Pijndersln 90, Denderm N.K. Hasselt - Cult. Centr. Vergaderzaal 1, 3500 Hasselt Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel	12-17u 13-17u 12.30-17u 8-11u
zo 5	EGMP Leuven - Palais d Buc's, JP Minckelersstr, Leuven EGMP ZW-Vlaan - Kartouchke, Ingelmunsterstr. Izegem AEN Couvin - La Ruche - Place Gén. Piron, 5660 Couvin N. Edelweissje - St-Katarina, N. Cleynaertsiaan 1, Hasselt	9-12.30u 8.30-12u 9-12u 8-12u
di 7	AEN Brussel - Bowlmaster, Rue Van Zande 45, 1080 Bru NK. Zeeland - Hof Van Buren - Oranjeln. 19, Middelburg	vanaf 18u 18.30-21u
wo 8	NK. Brabant - Bar Le Duc, Korenbrugstr, sHertogenbosch	20-21.30u
vr 10	N.K. Berthout - Ledenfeest - Den Haes 8A, St-Kat-Waver	18.30- ...u
za 11	EGMP Antverpia - Ruggenhof, Frans Van Dijkstr, Deurne AEN Nijvel- Coll. St-Gertrude-Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers- École St-fiacre, Rue du Husquet 26, Dison Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel	12.30-16u vanaf 14u 8-12u 12.30-17u 8-11u
zo 12	EGMP Herentals -St-Antonius- Kapucijnenstr Herentals AEN Vielsalm - salle du Quartier de la gare, Vielsalm N.K. St-Truiden - Oud Atheneum - Zoutstraat, St-Truiden	8.30-12u 8.30-12u 8-11.30u
ma 13	EGMP Brugge – C.M. - Moerkerksestwg. 118, B-St-Kruis	vanaf 19u
za 18	MEDEC - Ruggenhof - Fr. Van Dijkstr. 46, 2100 Deurne Gent West MC – Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel	12.30-16u 12.30-17u 8-11u
zo 19	EGMP Aalst - S.C. Immerzeel - R. Novarumstr. 4, Aalst EGMP ZW-Vlaand- Willem Tell - Brugsestr 20, Kortrijk AEN Luik - Collège St-Servais - 104 rue St-Gilles, Luik Numismatica Wetthra - CC De Poort, Markt 27, Wetteren Go Collections - Centre Culturel - Rue Haute 1, Gosselies	9-12.30u 13-16u 8.30-12u 9-12.30u 8.30-12u
za 25	Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent Achter Olmen - T.I. St-Jansberg - Weerterstwg., Maaseik EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel	12.30-17u 13-15.30u 8-11 u

zo	EGMP Tienen - 't Hoekske - Oude Leuvensestr 93, Tienen	9-12u
26	AEN La Louvière - Pagnol - Rue d'ateliers 7, H. St-Pierre	8.30-11u
	Wase Ruilclub - Den Hof - H. Heymanplein 7, St-Niklaas	9-12u

Gerda & Hugo DE BEUL / FILATIS2

WIJ BIEDEN ALLES VOOR DE VERZAMELAARS VAN MUNTEN EN BANKBILJETTEN - PRENTKAARTEN - TELECARDS - CATALOGI

Grote specialiteit benodigdheden

Vraag onze bijzondere voorwaarden voor grote afname

e-mail: debeul@evonet.be

website: www.filatis2.com

Sint-Katelijnevest 38 – 2000 ANTWERPEN Tel. 03 / 226.40.68

₺ Turkse lira zoekt diepterecord op

De Turkse munt zit in de hoek waar de klappen vallen: na een desastreus 2016 blijft de lira ook in 2017 naar beneden tuimelen. Eén dollar kost nu al 3,60 lira, een absoluut diepterecord en liefst een verdubbeling tegenover begin 2013 toen één dollar 1,80 lira waard was. Ook tegenover de euro verliest de Turkse lira terrein: één euro is nu 3,74 lira waard. Naar een verklaring is het niet ver zoeken: de snel verslechterende economie gekoppeld aan de politieke strapatsen van president Erdogan en het toenemend aantal terreuraanslagen. (krs/blg)

zaterdag 4 februari **35e Salon du Papier-Monnaie de Paris** 9-16u
Hotel Kyriad - Gare de l'Est, 4 Rue de 8 mai www.papier-monnaie.com

zondag 5 februari **49e Bourse Numismatique Argenteuil** 8.30-17u
Salle Jean Villar 9 Boulevard Héloïse, Argenteuil

vrijdag 3 februari 10-18u
zaterdag 4 februari 10-18u
zondag 5 februari 10-16u

World Money Fair Berlin
Estrel Convention Center
Sonnenallee 225, 12057 Berlijn
www.worldmoneyfair.de

vrijdag 10 februari 16-21u
zaterdag 11 februari 10-16u
Fletcher Hotel - Leidschendam
Weigelia 22, Den Haag
www.hollandcoinfair.nl

zo 12 feb 2017 **Nationale Ruilbeurs Wase Ruilclub** 9-16u
H. Heymanplein 7, 9100 St-Niklaas V. Behiels 03-7773590

za 18 feb 2017 **MEDEC** 12.30-16u
medailles & eretekens
zaal Ruggenhof - Frans Van Dijkstraat 46, 2100 Deurne
users.skynet.be/medec h.j.jacobs@skynet.be

Brumunt

Koop en verkoop op onze nieuwe veilingsite

www.brumuntauctions.be

info@brumunt.com

**De veilingsite voor de aankoop en verkoop
van al uw verzamelstukken**

Brumunt

Jean ELSEN & ses Fils n.v.

VEILING 132

11 maart 2017

ONZE EXPERTEN SCHATTEN GRATIS UW VERZAMELING EN BETERE
MUNTEN DIE WORDEN INGELEVERD VOOR ONZE VEILINGEN.
DE CATALOGUS WORDT IN HEEL DE WERELD VERSTUURD.
OP ONVERKOCHTE LOTEN ZIJN ER GEEN KOSTEN.

Tervurenlaan 65
B-1040 Brussel

Tel: +32-2-734.63.56
Fax: +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu